

William Faulkner

Pogoară-te, Moise

Traducere din limba engleză
de Mircea Ivănescu

EDITURA
ART

CUPRINS

A fost	7
Focul și vatra	53
Pantalone în negru	207
Bătrânii	247
Ursul	285
Pogoară-te, Moise	511

A FOST

1

Isaac McCaslin, „Unchiul Ike“, trecut de șaptezeci de ani și mai aproape de optzeci decât ar mai fi vrut vreodată să recunoască, acum vădov și unchiul a jumătate de district și tată al nimănui

istoria asta nu a fost ceva la care el să fi luat parte sau măcar pe care să o fi văzut cu ochii lui, ci doar vărul său mai mare, McCaslin Edmonds, nepotul surorii tatălui lui Isaac, așa-dar rudă cu ei din partea femeiască, dar cu toate acestea moștenitorul și cel care la vremea lui avea să lase moștenire ceea ce unii crezuseră de pe atunci și unii încă mai credeau că ar fi trebuit să fie bunul lui Isaac, întrucât al lui era numele pe care fusese trecut titlul de proprietate al pământului din hrisovul de cumpărare de la indieni și pe care unii din descendenții sclavilor tatălui său îl mai purtau și acum prin partea

locului. Însă Isaac nu era unul dintre aceștia: de acum vădov de douăzeci de ani, toată viața lui nu deținuse decât cu un singur obiect mai mult decât ceea ce ar fi putut purta pe el, în buzunarele și în mâinile lui deodată, și acesta era patul lui de fier, îngust, și salteaua subțiată, pătată, pe care le folosea când înnopta în pădure, la vânatoare de căprioare și urși sau la pescuit sau doar așa, pentru că iubea pădurea; care nu avusese nici o proprietate a lui și nici nu dorise vreodată să aibă, întrucât pământul nu era al unui singur om, ci al tuturor oamenilor, așa cum erau lumina și aerul și vremea schimbătoare; care trăia mai departe în coliba sărăcăcioasă de lemn din Jefferson pe care tatăl soției sale le-o dăduse când se luaseră și pe care soția lui i-o lăsase prin testament când murise și pe care el se prefăcuse că o primește, consimte să o primească, așa, ca să-i facă ei pe plac, ca să-i fie ei mai ușor să se ducă, dar care nu era a lui, cu testament sau fără, cu ultimele dorințe autentificate sau nu, ca proprietate dată în folosință sau fără drept de înstrăinare sau ce-o mai fi fost, el însuși stăpânind-o acum doar pentru sora nevestei sale și copiii acestei surori, care locuiseră acolo cu el de la moartea soției sale, socotindu-se el însuși bine-venit să stea într-o

singură cameră, așa cum făcuse și pe vremea soției sale sau ea la vremea ei sau cumnata și copiii pe tot timpul lui și după aceea

nu ceva la care el să fi luat parte sau de care măcar să-și fi adus aminte decât din auzite, ascultându-l, așa cum ajunsese până la el prin și de la vărul său McCaslin, născut în 1850 și cu șaisprezece ani mai mare decât el și deci, propriul său tată fiind de aproape șaptezeci de ani atunci când Isaac, copilul lui unic, se născuse, fiindu-i mai degrabă frate decât văr și mai degrabă tată decât unul sau altul, venind de demult, din timpul străvechi, din vremurile de demult

2

Când el și Unchiul Buck alergaseră îndărăt acasă după ce aflaseră că Turl al lui Tomey fugise iarăși, îl auziseră pe Unchiul Buddy injurând și urlând în bucătărie, pe urmă vulpea și câinii ieșiseră din bucătărie și o tăiaseră prin hol în camera câinilor și-i auziseră alergând prin camera câinilor înspre camera lui și a Unchiului Buck, pe urmă-i văzuseră străbătând iarăși holul înspre camera Unchiului

Buddy și-i auziseră gonind prin camera Unchiului Buddy și iar în bucătărie și de data asta ai fi zis că se dărâmasese tot hornul de la bucătărie și Unchiul Buddy răgea cum urlă sirena vaporului și de data asta vulpea și câinii și cinci sau șase surcele de foc țâșniseră cu toții deodată din bucătărie și cu Unchiul Buddy la mijloc pocnind în tot ce vedea cu ochii cu altă surcea mai mare. Fusese o cursă splendidă.

Când el și cu Unchiul Buck alergaseră în camera lor ca să ia cravata Unchiului Buck, vulpea se cățăraseră în spatele ceasului de pe consola căminului. Unchiul Buck scosese cravata din sertar și-i gonise pe câini cu piciorul și ridicase vulpea de ceafă și-o împinsese la loc în lada de sub pat și se duseseră la bucătărie, unde Unchiul Buddy culegea micul dejun din cenușa risipită peste tot și ștergea lucrurile de cenușă cu șorțul. „Ce dracu' v-ați apucat să faceți“, spunea, „c-ați dat drumu' la vulpea aia blestemată cu câini cu tot pe-aici prin casă?“

„Lasă dracului vulpea“, spuse Unchiul Buck. „Turl al lui Tomey iar a-ntins-o. Dă-ne ceva să mâncăm repede, mie și lui Cass. S-ar putea să mai apucăm să punem mâna pe el înainte s-ajungă acolo.“

Pentru că ei știau exact unde o-ntinsese Turl al lui Tomey; într-acolo se ducea de fiecare dată când reușea să scape, ceea ce se întâmpla cam de două ori pe an. O lua spre locul domnului Hubert Beauchamp, chiar la hotarul cu districtul de-alături, locul căruia sora domnului Hubert, Miss Sophonsiba (domnul Hubert era și el holtei, ca și Unchiul Buck și Unchiul Buddy), tot mai încerca să-i facă pe oameni să-i spună Warwick, după numele domeniului din Anglia al cărui adevărat lord cu titlu zicea că era probabil domnul Hubert, doar că el n-avea destulă mândrie, ca să nu mai vorbim de energie, să-și dea osteneala să-și facă recunoscute drepturile cuvenite. Turl al lui Tomey o-ntindea într-acolo ca să dea târcoale fetei domnului Hubert, Tennie, până când venea câte cineva și punea mâna pe el. Nu puteau să-l țină pe lângă casă cumpărându-i-o pe Tennie de la domnul Hubert, pentru că Unchiul Buck zicea că el și Unchiul Buddy aveau deja atât de mulți negri că de-abia mai puteau să se miște pe pământurile lor printre ei și nu puteau să-l vândă pe Turl al lui Tomey lui domnul Hubert pentru că domnul Hubert zicea că el nu numai că nu l-ar fi cumpărat pe Turl al lui Tomey, dar nici măcar

n-ar fi vrut să o vadă pe corcitura aia blestemată de alb pe jumătate McCaslin pe pământul lui, nici măcar dacă i s-ar fi dat gratis, ca dar, nici măcar dacă Unchiul Buck și Unchiul Buddy ar fi plătit casa și masa pentru el. Și dacă nu se ducea nimeni să-l ia pe loc înapoi pe Turl al lui Tomey, atunci domnul Hubert avea să-l aducă îndărăt el însuși și avea s-o aducă și pe Miss Sophonsiba și urmau să stea la ei o săptămână sau mai mult, Miss Sophonsiba instalându-se în camera Unchiului Buddy și Unchiul Buddy plecând atunci de-acasă, să doarmă în vreuna din colibe din locul unde trăiseră odinioară negrii, pe vremea stră-străbunicului lui, până când stră-străbunicul lui murise și Unchiul Buck și Unchiul Buddy îi mutaseră pe toți negrii în casa cea mare pe care stră-străbunicul lui nu avusese vreme s-o termine, și nici măcar nu mai făcea de mâncare câtă vreme erau ei acolo și nici măcar nu se mai întorcea acasă decât ca să stea pe veranda din față după masa de seară, stătea acolo, pe întuneric, între domnul Hubert și Unchiul Buck până când până și domnul Hubert se lăsa păgubaș să mai spună câte capete de negri și acri de pământ mai avea încă să adauge la ce-avea să-i dea lui Miss Sophonsiba

când avea să se mărite și se ducea la culcare. Și într-un miez de noapte, vara trecută, Unchiul Buddy s-a nimerit din întâmplare să fie treaz și l-a auzit pe domnul Hubert plecând cu mașina și, până când i-a trezit și-au sculat-o și pe Miss Sophonsiba și-au îmbrăcat-o și-au pus atelajul la trăsură și l-au ajuns pe domnul Hubert, se făcuse aproape ziuă. Așa că întotdeauna el și cu Unchiul Buck se duceau să-l ia pe Turl al lui Tomey înapoi, pentru că Unchiul Buddy nu se ducea niciodată nicăieri, nici măcar până în oraș și nici măcar ca să-l aducă îndărăt pe Turl al lui Tomey de la domnul Hubert, cu toate că știau toți că Unchiul Buddy ar fi putut să riște de zece ori mai mult decât ar fi îndrăznit Unchiul Buck.

Micul dejun și l-au mâncat repede de tot. Unchiul Buck și-a pus cravata în vreme ce alergau către țarc să prindă caii. Singurele dați când purta cravată era când cu Turl al lui Tomey și nici măcar nu și-o mai scosese din sertar din noaptea aceea, vara trecută, când Unchiul Buddy îi trezise pe întuneric și le spusese „Sculați-vă și dați-vă naibii jos din pat repede“. Unchiul Buddy nici n-avea defel cravată. Unchiul Buck zicea că Unchiul Buddy nu și-ar fi luat riscul ăsta nici chiar într-un loc

ca acela unde ședeau ei, unde, fir-ar să fie, doamnele erau atât de rare, slavă cerului că un bărbat putea să călărească zile întregi drept înainte, cât vedea cu ochii, fără să trebuiască să se ascundă măcar de vreuna. Bunica lui (era sora Unchiului Buck și a Unchiului Buddy; ea îl crescuse după moartea maică-sii. De la ea își avea numele de botez: McCaslin, Carothers McCaslin Edmonds) spusese că Unchiul Buck și Unchiul Buddy foloseau amândoi cravata aia doar ca să-i provoace pe ceilalți să spună că seamănă ca niște gemeni, pentru că până și acum, la șaiszeci de ani, erau gata să sară la bătaie la oricine ar fi pretins că nu poate să-i deosebească unul de altul; la care tatăl său răspunsese că orice om care jucase o dată poker cu Unchiul Buddy nu l-ar mai confunda niciodată cu Unchiul Buck sau cu oricine altcineva.

Jonas pusese șaua pe doi cai și stătea acolo să-i aștepte. Unchiul Buck nu se urca pe cal ca unul de șaiszeci de ani, era zvelt și agil ca o pisică, cu capul rotund, părul alb, tuns scurt, cu ochii aspri, mici și cenușii și falca nerasă, cu țepi încărunțiți, cu piciorul în scară, și calul care o și luase din loc, pornind deja în trap prin poarta deschisă când Unchiul Buck abia

apucase să se așeze în șa. Se cățărăse și el pe poneiul cel scund, înainte ca Jonas să fi apucat să-l salte, îndemnând poneiul cu călcâiele la trap țeapăn, mărunț, ieșind pe poartă după Unchiul Buck, când Unchiul Buddy (nici nu-l băgase în seamă) ieși dintre canaturile porții și-i apucă frâul. „Fii cu ochii pe el“, spuse Unchiul Buddy. „Fii atent la Theophilus. În momentul când începe s-o ia razna, mârșă calul cu toată viteza înapoi aici și mă iei pe mine. Auzi ce-ți spun?“

„Da, domnule“, spuse el. „Dă-mi drumul acum. Că nu-l mai prind nici pe Unchiul Buck, darămite pe Turl al lui Tomey.“

Unchiul Buck era călare pe John cel Negru, pentru că, dacă ar fi apucat să-l vadă pe Turl al lui Tomey la cel puțin un kilometru și jumătate de poarta domnului Hubert, John cel Negru l-ar fi ajuns în două minute. Așa că, atunci când ieșiră pe cărarea cea lungă, cam la vreo cinci kilometri de domnul Hubert, sigur că Turl al lui Tomey era acolo, pe catârul Jack, cam la un kilometru și jumătate în fața lor. Unchiul Buck își zvâcnise brațul în afară și îndărăt, trăgând de frâu, chircindu-se pe calul lui uriaș, cu capul lui mic și rotund și cu gâtul noduros împins